

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات

ماده 1. اصطلاحات و واژه‌هایی که در این قانون به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشند:

1. شورایی عالی بورس و اوراق بهادار: شورایی است که به موجب ماده (3) این قانون تشکیل می‌شود، و بعد از این "شورا" نامیده می‌شود.

2. سازمان بورس و اوراق بهادار: سازمانی است که به موجب ماده (5) این قانون تشکیل می‌شود، و بعد از این "سازمان" نامیده می‌شود.

3. بورس اوراق بهادار: بازاری متشکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله‌گران طبق مقررات این قانون، مورد دادوستد قرار می‌گیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده می‌شود) در قالب شرکت سهامی عام تأسیس و اداره می‌شود.

4. هیئت‌داوری: هیئتی است که به موجب ماده 37 این قانون تشکیل می‌شود.

5. کانون: کانون‌های کارگزاران، معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر مجامع مشابه، تشکلهای خود انتظامی است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعمل‌های مصوب "سازمان" به صورت مؤسسه غیردولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی به ثبت می‌رسند.

6. **تشکل خودانتظام:** تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام‌بخشیدن به روابط بین اعضا، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت این قانون، وضع و اجرا کند.
7. **شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:** شرکتی است که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام می‌دهد.
8. **بازارهای خارج از بورس:** بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یا غیرالکترونیک که معاملات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکره صورت می‌گیرد.
9. **بازار اولیه:** بازاری است که اولین عرضه و پذیره‌نویسی اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد.
10. **بازار ثانویه:** بازاری است که اوراق بهادار، پس از عرضه اولیه، در آن مورد دادوستد قرار می‌گیرد.
11. **بازار مشتقه:** بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا دادوستد می‌شود.
12. **ناشر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر می‌کند.
13. **کارگزار:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌کند.
14. **کارگزار/معامله‌گر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها و یا به نام و حساب خود معامله می‌کند.
15. **بازارگردان:** کارگزار/معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می‌پردازد.

16. مشاور سرمایه‌گذاری: شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره می‌دهد.
17. سبذگردان: شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار می‌پردازد.
18. شرکت تأمین سرمایه: شرکتی است که به‌عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند، و می‌تواند فعالیت‌های کارگزاری، معامله‌گری، بازارگردانی، مشاوره، سبذگردانی، پذیره‌نویسی، تعهد پذیره‌نویسی و فعالیت‌های مشابه را با اخذ مجوز از "سازمان" انجام دهد.
19. صندوق بازنشستگی: صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرح‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی اعضای آن فراهم می‌کند.
20. صندوق سرمایه‌گذاری: نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریک‌اند.
21. نهادهای مالی: منظور نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادار است که از آن جمله می‌توان به "کارگزاران"، "کارگزاران/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، "مؤسسات رتبه‌بندی"، "صندوق‌های سرمایه‌گذاری"، "شرکت‌های سرمایه‌گذاری"، "شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی"، "شرکت‌های تأمین سرمایه" و "صندوق‌های بازنشستگی" اشاره کرد.
22. شرکت مادر (هلدینگ): شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آن قدر حق رأی کسب می‌کند که برای کنترل عملیات شرکت، هیئت‌مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیئت‌مدیره مؤثر باشد.
23. ارزش‌یاب: کارشناس مالی‌ای است که دارایی‌ها و اوراق بهادار موضوع این قانون را مورد ارزشیابی قرار دهد.

24. اوراق بهادار: هر نوع ورقه یا مستندي است که متضمن حقوق مالي قابل نقل و انتقال براي مالك عين و يا منفعت آن باشد. "شورا"، اوراق بهادار قابل معامله را تعيين و اعلام خواهد کرد. مفهوم اِيزار مالي و اوراق بهادار در متن اين قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.
25. انتشار: انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار براي عرضه عمومي.
26. عرضه عمومي: عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.
27. عرضه خصوصي: فروش مستقيم اوراق بهادار توسط "ناشر" به سرمايه گذاران نهادي است.
28. پذيرهنويسي: فرآيند خريد اوراق بهادار از ناشر و يا نماينده قانوني آن و تعهد پرداخت وجه كامل آن طبق قرارداد.
29. تعهد پذيرهنويسي: تعهد شخص ثالث براي خريد اوراق بهاداري که ظرف مهلت "پذيرهنويسي" به فروش نرسد.
30. اعلاميه پذيرهنويسي: اعلاميه اي است که از طريق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل پذيرهنويسي در اختيار عموم قرار مي گيرد.
31. بيانيه ثبت: مجموعه فرمها، اطلاعات، و اسناد و مدارکي است که در مرحله تقاضي ثبت شرکت، به "سازمان" داده مي شود.
32. اطلاعات نهاني: هرگونه اطلاعات افشاء نشده براي عموم که به طور مستقيم و يا غيرمستقيم به اوراق بهادار، معاملات يا ناشر آن مربوط مي شود، و در صورت انتشار، بر قيمت و يا تصميم سرمايه گذاران براي معامله اوراق بهادار مربوط تأثير مي گذارد.
33. سبد: مجموعه دارايي هاي مالي است که از محل وجوه سرمايه گذاران خريداري مي شود.

فصل دوم: ارکان بازار اوراق بهادار

مادة 2. در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارایی اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، "شورا" و "سازمان" با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل می‌شود.

مادة 3. "شورا" بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست‌های کلان آن بازار را برعهده دارد. اعضای "شورا" به شرح ذیل می‌باشد:

1. وزیر امور اقتصادی و دارایی
 2. وزیر بازرگانی
 3. رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 4. رؤسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون
 5. رییس "سازمان" که به‌عنوان دبیر "شورا" و سخنگوی "سازمان" نیز انجام وظیفه خواهد کرد
 6. دادستان کل کشور یا معاون وی
 7. یک نفر نماینده از طرف "کانون"ها
 8. سه نفر خبیره مالی منحصراً از بخش خصوصی با مشورت تشکلهای حرفه‌ای بازار اوراق بهادار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران
 9. یک نفر خبیره منحصراً از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و تصویب هیئت وزیران برای هر "بورس کالایی"
- تبصره 1- ریاست شورا با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.
- تبصره 2- مدت مأموریت اعضای موضوع بندهای 7، 8 و 9 پنج‌سال است، و آنان را نمی‌توان از میان اعضای هیئت‌مدیره و کارکنان "سازمان" انتخاب کرد.
- تبصره 3- انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای 7، 8 و 9 این ماده حداکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصرة 4- اعضاي موضوع بند 9، فقط در جلسات مربوط به
تصميم گيري همان بورس شرکت مي کنند.

مادة 4 . وظائف "شورا" به شرح زیر مي باشد:

1. اتخاذ تدابير لازم جهت ساماندهي و توسعه بازار اوراق بهادار و
اعمال نظارت عاليه بر اجرائي اين قانون.
2. تعيين سياستها و خط مشی بازار اوراق بهادار در قالب
سياست های کلی نظام و قوانين و مقررات مربوط.
3. پیشنهاد آيين نامه هاي لازم براي اجرائي اين قانون جهت تصويب
هيئت وزيران.
4. تصويب ابزارهاي مالي جديد.
5. صدور، تعليق، و لغو مجوز فعاليت "بورس" ها، "بازارهاي خارج از
بورس"، "شرکت هاي سپرده گذاري مرکزي اوراق بهادار و تسوية
وجه" و "شرکت هاي تأمين سرمايه".
6. تصويب بودجه و صورت هاي مالي "سازمان".
7. نظارت بر فعاليت و رسيدگي به شکايت از "سازمان".
8. تصويب نوع و ميزان وصولي هاي "سازمان" و نظارت بر آن ها.
9. انتخاب بازرس/حسابرس "سازمان" و تعيين حق الزحمة آن.
10. انتخاب اعضاي هيئت مديره "سازمان".
11. تعيين حقوق و مزايای ريبس و اعضاي هيئت مديره "سازمان".
12. انتخاب اعضاي "هيئت داوري" و تعيين حق الزحمة آنان.
13. اعطاي مجوز به "بورس" به منظور عرضه اوراق بهادار شرکت هاي
پذيرفته شده خود در بازارهاي خارجي.
14. اعطاي مجوز پذيرش اوراق بهادار خارجي به "بورس".
15. اعطاي مجوز به "بورس" جهت معاملات اشخاص خارجي در
"بورس".
16. ساير اموري که به تشخيص هيئت وزيران، به بازار اوراق بهادار
مربوط باشد.

تبصره - مصوبات شورا پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم‌اجراء خواهد بود.

مادة 5. "سازمان"، مؤسسه عمومي غيردولتي است که داراي شخصيت حقوقي و مالي مستقل بوده و از محل کارمزدهاي دريافتي و سهمي از حق پذيرش شرکت‌ها در "بورس"ها و ساير درآمد‌ها اداره خواهد شد. منابع لازم براي آغاز فعاليت و راه‌اندازي سازمان يادشده از محل وجوه امني شوراي بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تأمین مي‌شود.

تبصره- اساسنامه و تشکيلات "سازمان" حداکثر ظرف سه‌ماه از تاريخ تصويب اين قانون توسط "شورا" تهيه و به تصويب هيئت وزيران خواهد رسيد.

مادة 6. هيئت‌مدیره "سازمان" داراي 5 عضو است که از میان افراد امين و داراي حسن‌شهرت و تجربه در رشته مالي منحصرأً از کارشناسان بخش غيردولتي به پيشنهاد رئيس "شورا" و با تصويب "شورا" انتخاب مي‌شوند. رئيس "شورا" حکم اعضاي هيئت‌مدیره را صادر مي‌کند.

مادة 7. وظائف و اختيارات هيئت‌مدیره "سازمان" به شرح زیر است:

1. تهيه آيين‌نامه‌هاي لازم براي اجراي اين قانون و پيشنهاد آن به شورا.
2. تهيه و تدوين دستورالعمل‌هاي اجرايي اين قانون.
3. نظارت بر حسن اجراي اين قانون و مقررات مربوط.
4. ثبت و صدور مجوز "عرضه عمومي" اوراق بهادار و نظارت بر آن.
5. درخواست صدور، تعليق و لغو مجوز تأسيس "بورس"ها و ساير نهادهاي که تصويب آن‌ها بر عهده "شورا"ست.
6. صدور، تعليق و لغو مجوز تأسيس "کانون‌ها" و "نهادهاي مالي" موضوع اين قانون که در حوزه عمل مستقيم "شورا" نيست.
7. تصويب اساسنامه "بورس‌ها"، "کانون‌ها"، و "نهادهاي مالي" موضوع اين قانون.

8. اتخاذ تدابير لازم جهت پيش گيري از وقوع تخلفات در بازار اوراق بهادار.
9. اعلام آن دسته از تخلفات در بازار اوراق بهادار که اعلام آن ها طبق اين قانون بر عهده "سازمان" است به مراجع ذي صلاح و پي گيري آن ها.
10. ارائه صورت هاي مالي و گزارش هاي ادواري در مورد عملکرد "سازمان" و هم چنين وضعيت بازار اوراق بهادار به "شورا".
11. اتخاذ تدابير ضروري وانجام اقدامات لازم به منظور حمايت از حقوق و منافع سرمايه گذاران در بازار اوراق بهادار.
12. ايجاد هماهنگي هاي لازم در بازار اوراق بهادار و همکاري با ساير نهادهاي سياست گذاري و نظارتي.
13. پيش نهاد به کارگيري "ابزارهاي مالي" جديد در بازار اوراق بهادار به شورا.
14. نظارت بر سرمايه گذاري اشخاص حقيقي و حقيقي خارجي در "بورس".
15. تهيه بودجه و پيش نهاد انواع درآمدها و نرخ هاي خدمات "سازمان" جهت تصويب توسط "شورا".
16. تصويب سقف نرخ هاي خدمات و کارمزدهاي "بورس"، و ساير "نهادهاي مالي" موضوع اين قانون.
17. صدور تأييدنامه "سازمان" قبل از ثبت شرکت هاي سهامي عام نزد مرجع ثبت شرکت ها و نظارت "سازمان" بر آن شرکت ها.
18. بررسي و نظارت بر افشاي اطلاعات بااهميت توسط شرکت هاي ثبت شده نزد "سازمان".
19. همکاري نزديک و هماهنگي با مراجع حسابداري به ويژه هيئت تدوين استانداردهاي حسابري.
20. انجام تحقيقات کلان و بلندمدت براي تدوين سياست هاي آتي بازار اوراق بهادار.

21. همکاری و مشارکت با مراجع بین‌المللی و پیوستن به سازمان‌های مرتبط منطقه‌ای و جهانی.

22. انجام سایر اموری که از طرف "شورا" به "سازمان" محول شده باشد.

ماده 8. مدت عضویت هر یک از اعضای هیئت‌مدیره پنج‌سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.

ماده 9. رئیس هیئت‌مدیره "سازمان" از بین اعضای هیئت‌مدیره به پیشنهاد اعضا و تصویب "شورا" برای مدت سی‌ماه تعیین خواهد شد.

تبصره 1- رئیس هیئت‌مدیره، "رئیس" سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.

تبصره 2- وظایف و حدود اختیارات رئیس "سازمان" در اساسنامه "سازمان" تعیین خواهد شد.

ماده 10. اشتغال اعضای هیئت‌مدیره به صورت موظف و تمام‌وقت بوده و به هیچ‌وجه حق اشتغال یا پذیرش مسئولیت دیگری در سایر دستگاه‌ها، بنگاه‌ها و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را نخواهند داشت.

ماده 11. در صورت برکناری، فوت و یا استعفای هر یک از اعضای هیئت‌مدیره، جانشین وی برای مدت باقی‌مانده، ظرف پانزده‌روز حسب مورد به‌ترتیب مقرر در ماده (6) منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه "سازمان" قید خواهد شد.

ماده 12. اعضای هیئت‌مدیره قبل از شروع به‌کار در "سازمان" موظف‌اند در جلسه "شورا" سوگند یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بی‌طرفی را به کار برند و کلیه تصمیماتی را که می‌گیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار "سازمان" و هیئت‌مدیره را بنمایند. متن سوگندنامه در اساسنامه "سازمان" مندرج خواهد شد.

مادة 13. حقوق و مزایای رییس و اعضای هیئت مدیره "سازمان" از محل بودجه "سازمان" پرداخت می شود.

تبصره- حق حضور اعضای غیردولتی "شورا" در جلسات شورا، به پیشنهاد رئیس "شورا" و با تصویب "شورا" تعیین و از محل بودجه "سازمان" پرداخت می شود.

مادة 14. در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیئت مدیره باید فهرست دارایی های خود، همسر، و افراد تحت تکفل خود را به "شورا" گزارش نمایند.

مادة 15. حسابرس/بازرس "سازمان"، از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی برای یک سال توسط "شورا" انتخاب می شود؛ انتخاب حسابرس/بازرس حداکثر برای دو دوره امکان پذیر خواهد بود.

مادة 16. انجام هر گونه معاملات اوراق بهادار ثبت شده یا در شرف ثبت نزد "سازمان" یا هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی "سازمان" و نیز اشخاص تحت تکفل آنها ممنوع است.

مادة 17. اعضای "شورا" و "سازمان" موظف اند، فعالیت های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام وقت یا پاره وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته اند یا دارند، به رئیس قوه قضائیه گزارش دهند.

مادة 18. اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی "سازمان" مکلف اند از افشای مستقیم یا غیرمستقیم اطلاعات محرمانه ای که در اجرای وظایف خود از آنها مطلع می شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند. متخلف به مجازات های مقرر در ماده (46) این قانون محکوم می شود.

مادة 19. "سازمان" می تواند در اجرای وظایف قانونی خود با مجوز دادستان کل کشور، اطلاعات مورد نیاز در چارچوب این قانون را از کلیه بانک ها، مؤسسات اعتباری، شرکت های دولتی، دستگاه های دولتی و عمومی، از جمله

دستگاه‌هایی که شمول حکم نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام آن‌هاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی مطالبه نماید. کلیه دستگاه‌ها و اشخاص مذکور مکلف‌اند اطلاعات موردنیاز "سازمان" را در موعد تعیین‌شده ارائه نمایند.

فصل سوم: بازار اولیه

ماده 20. "عرضه عمومی" اوراق بهادار در "بازار اولیه" منوط به ثبت آن نزد "سازمان" با رعایت مقررات این قانون می‌باشد، و "عرضه عمومی" اوراق بهادار به هر طریق بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.

ماده 21. ثبت اوراق بهادار نزد "سازمان" به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات "سازمان" و شفافیت اطلاعاتی بوده و به منزله تأیید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط "سازمان" نمی‌باشد. این موضوع باید در "اعلامیه پذیرهنویسی" قید گردد.

ماده 22. ناشر موظف است تقاضای ثبت اوراق بهادار را همراه با "بیانیه ثبت" و "اعلامیه پذیرهنویسی" جهت اخذ مجوز عرضه عمومی به "سازمان" تسلیم نماید.

تبصره- فرم تقاضای ثبت اوراق بهادار، محتویات "بیانیه ثبت" و "اعلامیه پذیرهنویسی" که باید به "سازمان" تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار "اعلامیه پذیرهنویسی" و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکت‌ها و "سازمان" به موجب دستورالعملی است که توسط "سازمان" تنظیم و به تأیید "شورا" می‌رسد.

ماده 23. "سازمان" پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آن‌ها با مقررات، نسبت به تأیید "اعلامیه پذیرهنویسی" اقدام می‌کند.

تبصرة 1- "عرضة عمومي" اوراق بهادار بايد ظرف مدتي انجام پذيرد كه "سازمان" تعيين مي كند. مدت مذكور از سي روز تجاوز نخواهد كرد. "سازمان" مي تواند مدت پذيره نويسي را با تقاضي "ناشر" و احراز ادلة موجه حداكثر به مدت سي روز ديگر تمديد كند.

تبصرة 2- "ناشر" موظف است حداكثر ظرف پانزده روز پس از اتمام مهلت "عرضة عمومي"، "سازمان" را از نتايج توزيع و فروش اوراق بهادار از طريقي كه "سازمان" معين خواهد نمود، مطلع نمايد. نحوه برخورد "ناشر" در خصوص عدم فروش كامل، در "اعلامية پذيره نويسي" مشخص مي شود.

تبصرة 3- استفاده از وجوه تأديه شده، پس از تأييد تكميل فرآيند "عرضة عمومي" توسط "سازمان"، مجاز است.

تبصرة 4- در صورت عدم تكميل فرآيند "عرضة عمومي"، وجوه گردآوري شده بايد حداكثر ظرف مدت پانزده روز به سرمايه گذاران عودت داده شود.

مادة 24. اگر "سازمان" فرم تقاضي تكميل شده و ضمائم ارسالي را براي ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخيص دهد، طي مدت سي روز مراتب را به اطلاع "ناشر" رسانده و درخواست اصلاحيه مي نمايد. "سازمان" در صورت كامل بودن مدارك، موظف است حداكثر ظرف سي روز از تاريخ ثبت درخواست در سازمان، مراتب موافقت يا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به "ناشر" اعلام كند.

مادة 25. از تاريخ لازم الاجرا شدن اين قانون، براي ثبت شركت هاي سهامی عام يا افزايش سرمايه آنها، اجازه انتشار "اعلامية پذيره نويسي" توسط مرجع ثبت شركت ها، پس از موافقت "سازمان" صادر مي شود.

مادة 26. از تاريخ لازم الاجرا شدن اين قانون، وظائف و اختيارات بانك مركزي جمهوري اسلامي ايران موضوع مادة (4) قانون نحوه انتشار اوراق مشاركت، مصوب 1376/6/30 به "سازمان" واگذار مي شود.

تبصره- اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد "سازمان" باشد، از شمول این ماده مستثنی است.

مادة 27. اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان "معاف" است:

1. اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداریها
2. اوراق مشارکت منتشره توسط بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری
تحت نظارت بانک مرکزی
3. اوراق بهادار عرضه شده در "عرضه های خصوصی"
4. سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین شده توسط "سازمان" باشد.
5. سایر اوراق بهاداری که به تشخیص "شورا" نیاز به ثبت نداشته باشند، از قبیل اوراق منتشره توسط سازمانها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره- "ناشر" اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که "سازمان" تعیین می کند، به "سازمان" گزارش کند.

مادة 28. تأسیس "بورس"ها، "بازارهای خارج از بورس" و "نهادهای مالی" موضوع این قانون منوط به ثبت نزد "سازمان" است و فعالیت آنها تحت نظارت "سازمان" انجام می شود.

مادة 29. صلاحیت حرفه ای اعضای هیئت مدیره و مدیران، حداقل سرمایه، موضوع فعالیت در اساسنامه، نحوه گزارش دهی و نوع گزارش های ویژه حسابرسی "نهادهای مالی" موضوع این قانون، باید به تأیید "سازمان" برسد.

فصل چهارم: بازار ثانویه

مادة 30. پذیرش اوراق بهادار در "بورس" طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر "بورس" و به تصویب "سازمان" می‌رسد. "بورس" مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد "سازمان" ثبت نشده است. تبصره. اوراق بهادار معاف از ثبت از شمول این ماده مستثنی است.

مادة 31. "بورس" مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله‌شده در روزهای معامله را طبق ضوابط مصوب "سازمان" تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است، و در سوابق بورس نگاه‌داری خواهد شد.

مادة 32. "سازمان" مجاز است با تشخیص شرایط اضطراری، دستور تعطیل و یا توقف انجام معاملات هر یک از "بورس"ها را، حداکثر به مدت سه روز کاری صادر نماید. در صورت تداوم شرایط اضطراری، مدت مزبور با تصویب "شورا" قابل تمدید خواهد بود.

تبصره- شرایط اضطرار براساس آن دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد "سازمان" به تأیید "شورا" می‌رسد.

مادة 33. شروع به فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله‌گری" و "بازارگردانی" به هر شکل و تحت هر عنوان، منوط به عضویت در "کانون" مربوط و رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی آن است. تبصره- تا زمانی که "کانون" "کارگزاران/معامله‌گران" و "بازارگردانان" تشکیل نشده است، وظایف مربوط به آن "کانون" را "سازمان" انجام می‌دهد. هنگامی که تعداد اعضای "کانون" در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل "کانون" "کارگزاران/معامله‌گران" و "بازارگردانان" الزامی است.

مادة 34. فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله‌گری" و "بازارگردانی" در هر "بورس" موکول به پذیرش در آن "بورس"، طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد "بورس" به تأیید "سازمان" می‌رسد.

مادة 35. هیئت مدیره "بورس" به تخلفات انضباطی "کارگزاران"، "کارگزار/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "ناشران" و سایر اعضای خود از هریک از مقررات این قانون یا آیین‌نامه‌های ذی‌ربط طبق آیین‌نامه انضباطی خود رسیدگی می‌نماید. رأی "بورس" به مدت یک‌ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در "سازمان" می‌باشد. رأی "سازمان" قطعی و لازم‌الاجرا می‌باشد.

مادة 36. اختلافات بین "کارگزاران"، "بازارگردانان"، "کارگزار/معامله‌گران"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، "ناشران"، سرمایه‌گذاران، و سایر اشخاص ذی‌ربط ناشی از فعالیت حرفه‌ای آنها، در صورت عدم سازش در "کانون"ها توسط "هیئت داور" رسیدگی می‌شود.

مادة 37. "هیئت داور" متشکل از سه عضو می‌باشد که یک عضو توسط رییس قوه قضاییه از بین قضات باتجربه و دو عضو از بین صاحب‌نظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشنهاد "سازمان" و تأیید "شورا" به اختلافات رسیدگی می‌نمایند. رییس قوه قضاییه و "سازمان" با تأیید "شورا" علاوه بر نماینده اصلی خود، هریک عضو علی‌البدلی تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در "هیئت داور" شرکت نمایند. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.

تبصرة 1- ریاست "هیئت داور" با نماینده قوه قضاییه خواهد بود.

تبصرة 2- مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دوسال می‌باشد و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای دو دوره دیگر بلامانع است.

تبصرة 3- "هیئت داور" دارای دبیرخانه‌ای است که در محل "سازمان" تشکیل می‌گردد.

تبصرة 4- بودجه "هیئت داور" در قالب بودجه "سازمان" منظور و پرداخت می‌شود.

تبصرة 5- آرای صادر شده از سوی "هیئت داور" قطعی و لازم‌الاجراست و اجرای آن به عهده اداره‌ها و دوایر اجرایی ثبت اسناد و املاک می‌باشد.

مادة 38. در صورتی که "کارگزار"، "کارگزار/معامله‌گر"، "بازارگردان"، "مشاور سرمایه‌گذاری"، و سایر تشکلهای مشابه درخواست کناره‌گیری موقت یا دائم از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به "سازمان"، "کانون" و نیز به "بورس" مربوطه اعلام نموده و مجوز فعالیت خود را نزد "کانون" تودیع می‌نمایند. تضمین‌ها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام‌شده و سایر تعهدات آن‌ها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به "کارگزاران"، "کارگزار/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، و سایر تشکلهای مشابه که عضویت آن‌ها براساس ماده (35) این قانون تعلیق یا لغو می‌شود، نیز مجری است.

مادة 39. "کارگزاران"، "کارگزار/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، و سایر تشکلهای مشابه ملزم‌اند طبق دستورالعملی که توسط "سازمان" تنظیم و ابلاغ می‌شود، گزارش‌های لازم را تهیه و به مراجع ذی‌ربط تسلیم نمایند.

فصل پنجم: اطلاع‌رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه

مادة 40. "سازمان" موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا مجموعه اطلاعاتی که در فرایند ثبت اوراق بهادار به دست می‌آورد، حداکثر ظرف مدت پانزده روز، طبق آیین‌نامه مربوطه در دسترس عموم قرار گیرد.

مادة 41. "سازمان" موظف است "بورس"ها، "ناشران" اوراق بهادار، "کارگزاران"، "معامله‌گران" "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، و کلیه تشکلهای فعال در بازار سرمایه را ملزم نماید تا براساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی کشور، اطلاعات جامع فعالیت خود را انتشار دهند.

مادة 42. "ناشر" اوراق بهادار موظف است صورت‌های مالی را طبق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارش‌دهی مالی و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی که توسط "سازمان" ابلاغ می‌شود، تهیه کند.

مادة 43. "ناشر"، "شرکت تأمین سرمایه"، "حسابرس و ارزش‌یابان" و مشاوران حقوقی ناشر، مسئول جبران خسارات وارده به سرمایه‌گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به دلیل ارائه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشی از فعل یا ترک فعل آن‌ها باشد، متضرر گردیده‌اند.

تبصره 1- خسارت‌دیدگان موضوع این ماده، می‌توانند حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تاریخ کشف تخلف به هیئت‌مدیره "بورس" یا "هیئت داور" شکایت کنند، مشروط بر این که بیش از سه سال از عرضه عمومی توسط "ناشر" نگذشته باشد.

تبصره 2- فقط اشخاصی که اوراق بهادار ناشر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریده باشند، مجاز به ادعای خسارت می‌باشند.

مادة 44. "سازمان" می‌تواند در صورت آگاهی از ارائه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه‌کننده از طرف "ناشر" در "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیرهنویسی"، "عرضه عمومی" اوراق بهادار را در هر مرحله‌ای که باشد، متوقف کند.

مادة 45. هر ناشری که مجوز انتشار اوراق بهادار خود را از "سازمان" دریافت کرده است، مکلف است حداقل موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط "سازمان" تعیین خواهد شد، به "سازمان" ارائه نماید:

1. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی‌شده.
2. صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شامل صورت‌های مالی 6 ماهه حسابرسی‌شده، و صورت‌های مالی سه‌ماهه
3. گزارش هیئت‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس
4. اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه‌گذاران دارد.

فصل ششم: جرایم و مجازات‌ها

مادة 46. اشخاص زیر به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود به دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

1. هر شخصی که "اطلاعات نهانی" مربوط به اوراق بهادار موضوع این قانون را که حسب وظیفه در اختیار وی قرار گرفته به نحوی از انحاء به ضرر دیگران یا به نفع خود یا به نفع اشخاصی که از طرف آنها به هر عنوان نمایندگی داشته باشد، قبل از انتشار عمومی، مورد استفاده قرار دهد و یا موجبات افشاء و انتشار آنها را در غیر موارد مقرر فراهم نماید.

2. هر شخصی که با استفاده از "اطلاعات نهانی" به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.

3. هر شخصی که اقدامات وی نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمت‌های کاذب و یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود.

4. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشار آگهی یا "اعلامیه پذیره نویسی" به منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.
تبصره 1- اشخاص زیر به عنوان اشخاص دارای "اطلاعات نهانی" شرکت شناخته می‌شوند:

(الف) مدیران شرکت شامل اعضای هیئت مدیره، هیئت عامل، مدیرعامل و معاونان آنان.

(ب) بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.

(ج) سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت تکفل خود، بیش از ده درصد سهام شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان.

(د) مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره و مدیران ذی ربط یا نمایندگان شرکت‌های مادر (هلدینگ) که مالک حداقل

ده درصد سهام یا دارای حداقل یک عضو در هیئت‌مدیره شرکت سرمایه‌پذیر باشند.

(ه) سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به "اطلاعات نهانی" دسترسی دارند.

تبصره 2- اشخاص موضوع تبصره یک این ماده موظف‌اند آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که مبتنی بر "اطلاعات نهانی" نباشد، ظرف پانزده روز پس از انجام معامله، به "سازمان" و "بورس" مربوط گزارش کنند.

ماده 47. اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع یا مستندات جعلی را به "سازمان" و یا "بورس" ارائه نمایند یا تصدیق کنند و یا اطلاعات، اسناد و یا مدارک جعلی را در تهیه گزارش‌های موضوع این قانون مورد استفاده قرار دهند، حسب مورد به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی مصوب 1375/3/6 محکوم خواهند شد.

ماده 48. "کارگزار"، "کارگزار/معامله‌گر"، "بازارگردان" و "مشاور سرمایه‌گذاری" که اسرار اشخاصی را که برحسب وظیفه از آن‌ها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افشاء نماید، به مجازات‌های مقرر در ماده (648) قانون مجازات اسلامی مصوب 1375/3/6 محکوم خواهد شد.

ماده 49. اشخاص زیر به حبس تعزیری از یک‌ماه تا شش‌ماه یا به جزای نقدی معادل یک تا سه برابر سود به‌دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

1. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون تحت هر‌عنوان به فعالیت‌هایی از قبیل "کارگزاری"، "کارگزار/معامله‌گر" یا "بازارگردانی" که مستلزم اخذ مجوز است مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک از عناوین مزبور معرفی کند.
2. هر شخصی که به موجب این قانون مکلف به ارائه تمام یا قسمتی از اطلاعات، اسناد و یا مدارک مهم به "سازمان" و یا "بورس" مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

3. هر شخصي که مسئول تهیه اسناد، مدارک، اطلاعات، "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیرهنویسی" و امثال آنها جهت ارائه به "سازمان" می‌باشد و نیز هر شخصي که مسئولیت بررسی و اظهارنظر یا تهیه گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را برعهده دارد و در اجرای وظایف محوله از مقررات این قانون تخلف نماید.

4. هر شخصي که عالماً و عامداً هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارش‌های خلاف واقع مربوط به اوراق بهادار را به هر نحو مورد سوءاستفاده قرار دهد.

ماده 50. "کارگزار"، "کارگزار/معامله‌گر" یا "بازارگردانی" که اوراق بهادار و وجوهی را که برای انجام معامله به وی سپرده شده و وی موظف به نگاه‌داری آن در حساب‌های جداگانه است، برخلاف مقررات و به نفع خود یا دیگران مورد استفاده قرار دهد، به مجازات‌های مقرر در ماده (674) قانون مجازات اسلامی مصوب 1375/3/6 محکوم خواهد شد.

ماده 51. در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازات‌های پیش‌بینی‌شده بر حسب مورد درباره آن دسته از اشخاص حقیقی اعمال می‌شود که از طرف اشخاص حقوقی یادشده، مسئولیت تصمیم‌گیری را بر عهده داشته‌اند.

ماده 52. "سازمان" مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرائم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذیصلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به‌عنوان شکای پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرائم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان‌دیده می‌تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

فصل هفتم: مقررات متفرقه

مادة 53. "کارگزاران" "کارگزاران/معامله‌گران" "بازارگردانان" و سایر فعالان بازار اوراق بهادار مکلفند ظرف شش‌ماه از تشکیل "سازمان" نسبت به ایجاد "کانون" خود، پس از تصویب اساسنامه آن اقدام کنند.

مادة 54. هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمی‌تواند بیش از دو و نیم درصد (2%/5) از سهام "بورس" را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

مادة 55. هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از پنج درصد (5%) از سهام "شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه" را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

مادة 56. پس از تشکیل "سازمان"، کلیه سوابق، اسناد و مدارک شورایی بورس موضوع قانون تأسیس بورس اوراق بهادار تهران، مصوب 1345، به "سازمان" منتقل می‌شود.

مادة 57. اموال و دارایی‌های سازمان کارگزاران بورس‌های موجود اعم از منقول و غیرمنقول، وجوه نقد، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار، حقوق و تعهدات و سایر دارایی‌ها پس از کسر بدهی‌ها و هم‌چنین وجوه ذخیره گسترش "بورس"، در کمیته‌ای مرکب از رئیس "سازمان"، نماینده منتخب کارگزاران "بورس" مربوط و نماینده "شورا" احصا و حسب ضرورت و نیاز بین شرکت سهامی "بورس" مربوط و "سازمان" به‌ترتیب به‌عنوان سرمایه و منابع مالی در اختیار تسهیم می‌شود. تصمیمات این کمیته پس از تصویب وزیر امور اقتصاد و دارایی لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره- سوابق کارکنان "سازمان کارگزاران" هر "بورس"، به‌موجب مقررات قانون کار با خرید می‌گردد.

مادة 58. دولت اقدامات لازم برای فعال کردن بورس‌های کالایی و تطبیق آن با این قانون و ارائه راه‌کارهای قانونی موردنیاز را به‌عمل خواهد آورد.

مادة 59. این قانون چهارماه پس از تصویب به طور کامل لازم الاجرا است و هیئت وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظفاند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد.

مادة 60. پس از انقضای مهلت‌های مقرر در این قانون، قانون تأسیس بورس اوراق بهادار مصوب 1345/2/27 و کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ اول آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ 1384/9/2 به تأیید شورای نگهبان رسید.